

ΚΟΥΤΣΟΥΡΑΔΗΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΝ ΧΙΟΥ • ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1975

Παίρνοντας στοιχειά από τις μέχρι τώρα εμπειρίες μου, σκέφτηκα να σημειώσω δυο λόγια, επειδή νομίζω ότι καθένας είναι καταλληλότερος, όταν μιλάει ο ίδιος για την εργασία του.

Για να γνωρίσω τα έργα που προηγήθηκαν, τα έξιμα και τον άνθρωπο, ταξίδεψα εκτός από τη χώρα μου, απ' την Αίγυπτο και την Κύπρο στην Νέα Υόρκη μέχρι την Πορτογαλία και Αγγλία.

Αφού τελείωσα το Οικονομικό Γυμνάσιο της Χίου, εργάστηκα στην Σχολή Καλών Τεχνών επί έξι χρόνια, στο εργαστήριο γλυπτικής του Γιάννη Παππά.

Στην Σχολή υπάρχει, εκτός απ' το να μάθει κανείς πώς π.χ. να οργανώσει μια γλυπτική φιγούρα ή πώς να παραθέσει σωστά τα χρώματα, όπως γίνεται στις άλλες Σχολές, και μία διδασχική με την οποία ο άκροατής, αν καταλάβει, μπορεί να «θεωρήσει» το θέμα που εξετάζει, όπως ως ποῦμε, τον παλιό καιρό οί Έλληνες και άλλοι, «θεωρούσαν» την ζωή. Η διδασκαλία αυτή, σε αντίθεση με πολλές σχολές τεχνών του έξωτερικού που ο μαθητής μαθαίνει τα έκαστοτε υλικά και «δημιουργεί» προτού ακόμη μάθει αν πρέπει να ασχοληθῆ με την Τέχνη, βλασταίνει θάλεγα απ' την κληρονομιά των προγόνων μας.

Το πρώτο θέμα από τότε που σχεδιάζω είναι το ανθρώπινο μοντέλο. Κατόπιν εργάστηκα και διάφορα άλλα που εύρισκα ενδιαφέροντα, δηλαδή από σκαρι βάρκας μέχρι και χελιδόνια. Τον τελευταίο καιρό σε άλλα θέματα (περισσότερο τοπία) στο σχέδιο τοποθετώ χρώμα και αυτό επειδή μελετώ και αποδίδω πιστότερα ό,τι σχεδιάζω.

Για την γλυπτική θάθελα να πῶ πῶς ἡ φύση διδάσκει, ὄχι να φτιάχνονται καλλιγράμμες κόρες με το «ιδανικό κορμί» που συνήθως περικλείουν χυδαιότατα και ντροπιάζουν την γυναικεία φύση, ὄυτε ἀνδριάντες που στήνονται στις πλατείες τις περισσότερες φορές ἀπὸ ἀνυποψίαστους για την σοβαρότητα του πράγματος γλύπτες. Αλλά, αντίθετα, να ἔχουμε τὰ μάτια ἀνοιχτά στις διαταγές της και να μὴν προσβάλλουμε την ἀνθρώπινη νόηση κατὰ παραγγελία μιᾶς «κλειστής» θεωρίας. Η ἔξονυχιστικὴ παρατήρηση που γίνεται για να «μοιάσει» ἡ φιγούρα τῆς γλυπτικῆς με τὸ μοντέλο ἴσως φανεί καλύτερα ἂν φανταστῆ κανείς ὅτι ὁ πιλὸς που ἀποτελεῖ τώρα την φιγούρα ἦταν μιὰ ἄμορφη μᾶζα λάσπης...

Τὸ ἔργο που γίνεται στὸν πηλὸ για να διατηρηθῆ μεταφέρεται μετὰ στὸν γῦψο. Η τεχνικὴ αὐτὴ τῆς μεταφορᾶς ἀπ' τὸ πρωτότυπο ἔργο στὸ ἀρνητικὸ καὶ θετικὸ καλοῦπι τοῦ γύψου, εἶναι κάτι ἀληθινὰ μαγικὸ.

Υπάρχουν στην ἔκθεση διάφορα θέματα ἐργασμένα με διαφορετικὲς τεχνικὲς. Ἔτσι ἴσως εἰπωθῆ πῶς δὲν ἔχω βρεῖ ἀκόμη τὸ «στῦλ» μου. Η θέσις ὅμως να λέμε ὅτι σοβαρολογεῖ ὅποιος ἐπειδὴ χρησιμοποιεῖ μόνιμα μιὰ τεχνικὴ ἔχει τὸ δικό του «στῦλ» δηλαδή ἔχει βρεῖ τὸν δρόμο του, ἀνήκει σε ἀπαίδευτους καὶ ὄχι στην ἔρευνα που ἀναθεωρεῖ. Πολλοὶ καλλιτέχνες ἔδοκίμασαν διάφορες τεχνικὲς πίσω ὅμως ἀπ' αὐτὲς ὑπάρχουν μαζί με τ' ἄλλα ὁ χαρακτήρας καὶ ἡ ἰδιοσυγκρασία που παραμένουν ὅμοια ἀπ' τὸ πρώτο μέχρι τὸ τελευταῖο τους ἔργο.

Τέχνη δὲν ὀνομάστηκε ὁ ὅποιοσδήποτε τρόπος ζωγραφικῆς ἢ γλυπτικῆς που μπορεί ὅποιος μάθη να χρησιμοποιῆ τὰ πι-

νέλλα νά ἀσκήση τὸ «ἐπάγγελμα» τοῦ καλλιτέχνη, ἀλλὰ εἶναι ἢ ζωγραφικὴ π.χ. ἢ τεχνικὴ μὲ τὴν ὁποία θὰ φανοῦν τὸ ποῖον καὶ ἢ ἀξία τοῦ ἄλλου. Ἡ γνώση τῶν χρωμάτων δὲν μετρᾷ ἀν οἱ ἀρχὲς ποῦ θὰ κατατεθοῦν μ' αὐτὰ δὲν ἀξίζουν. Μὲ τὸ σχέδιο ἢ τὴν γλυπτικὴν προσπαθῶ μᾶλλον τέτοιες ἀξίες νὰ ἐξακριβώσω καὶ νὰ γυμνάσω ἀντὶ νὰ φτιάχνω πίνακες γιὰ τὸ στόλισμα τοίχων ἢ ἀφίσσες γιὰ προπαγάνδα.

Τελειώνοντας θὰ ἤθελα νὰ πῶ κάτι γιὰ ὅσους ἀσχολοῦνται μὲ καλλιτεχνικὲς ἐκδηλώσεις. Οἱ ἐκθέσεις ζωγραφικῆς, χαρακτικῆς κλπ. κλπ. περιέχουν πολὺ σπάνια κάτι ἀληθινὸ καὶ σοβαρὸ. Ἡ ἐργασία ποῦ ὀνομάζεται Τέχνη μοιραῖα γίνεται ἀπὸ πολὺ λίγους ἀνθρώπους, μετρημένους στὰ δάχτυλα τῶν χεριῶν. Κάποιος ποῦ ἔχει μιὰ ἠθικὴ βάση δὲν βγαίνει καθημερινὰ στοὺς δρόμους ἢ στὶς τηλεοράσεις νὰ διαφημίξη τίς ἀξίες του.

«Ἀγαπῶ τὴν τέχνη» λέει ὁ Πικάσσο σὲ μιὰ συνομιλία του μὲ τὸν Κριστιάν Ζερβό: «σὰν τὸν μοναδικὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς μου. Ὅτι κάνω ποῦ σχετίζεται μ' αὐτὴν μοῦ δίνει μιὰ ἀπέραντη χαρὰ. Ἐν τούτοις δὲν βλέπω γιὰτί ὁ πρῶτος τυχὼν ἀσχολεῖται μὲ τὴν τέχνη, τὴν λαμβάνει ὑπόψη καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ἐλευθέρως δίδει διέξοδον εἰς τὴν ἀσυναρτησίαν του. Τὰ μουσεῖα εἶναι πάμπολλα ψέμματα. Καὶ οἱ κύριοι ποῦ ἀσχολοῦνται μὲ τὰς τέχνας εἶναι κατὰ μεγίστην πλειοψηφίαν ἀπατεῶνες. Ἐχομε ἀποθέσει πάνω στὰ ἔργα ζωγραφικῆς τῶν μουσείων ὅλες μας τίς βλακεῖες, τὰ λάθη, τοὺς παραλογισμοὺς τοῦ πνεύματός μας. Τὰ καταντήσαμε φτωχὰ καὶ γελοῖα πράγματα. Προσκολλώμεθα σὲ μύθους ἀντὶ νὰ νιώσουμε τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ποῦ τὰ ἐδημιούργησαν. Θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη μιὰ ἀπόλυτη δικτατορία. . . μιὰ δικτατορία ζωγράφων. . . ἢ δικτατορία ἐνὸς ζωγράφου. . . γιὰ νὰ καταργήσουμε τοὺς ἀπατεῶνες, γιὰ νὰ καταργήσουμε τὰ αἷτια τῆς ἀπογοήτευσης, γιὰ νὰ καταργήσουμε ὅλες τίς συνήθειες, γιὰ νὰ καταργήσουμε τὸ γοητευτικὸ, γιὰ νὰ καταργήσουμε τὴν ἱστορία κ' ἔνα σωρὸ ἄλλα.

Ἄλλὰ ὁ ὀρθὸς λόγος πάντα θὰ ὑπάρχη. Πρὶν ἀπ' ὅλα θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἐπανάσταση ἐναντίον τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Ὁ ἀληθινὸς δικτάτωρ θὰ νικιέται πάντοτε ἀπ' τὴν δικτατορία τοῦ ὀρθοῦ λόγου. . . Ἴσως καὶ ὄχι».

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΠΑΠΠΑΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΑΝΤΕΠΙΣΤΕΛΛΟΝ ΜΕΛΟΣ
ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Ἀθήναι 9 Ἀπριλίου '75

Συστατική Ἐπιστολή *

Ὁ Κύριος Γιάννης Κουτσουράδης εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς δύο ἢ τρεῖς καλλίτερους μαθητὰς ποὺ εἶχα στὰ εἰκοσιτρία χρόνια ποὺ διδάσκω στὴν Ἀνωτάτη Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν.

Σ' ὅλη τὴν διάρκεια τῶν σπουδῶν του ποὺ εἶναι τετραετῆς τὸν παρακολούθησα μὲ ἀληθινὸ ἐνδιαφέρον καὶ προσοχὴ καὶ μπορῶ νὰ βεβαιώσω ὅτι ἔχει ὅλα τὰ χαρίσματα γιὰ ν' ἀναδειχθῆ σὰν σημαντικὸς καλλιτέχνης.

Τὰ χαρίσματα αὐτὰ εἶναι κατὰ σειρὰν ἀξιολογήσεως: ἐργατικότης, φαντασία, τάξις καὶ ὀργάνωσις, λεπταισθησία καὶ ἔντασις, σχεδιαστικὴ ἱκανότης ἐξαιρετὴ, θάρρος καί, ἐλπίζω φρόνησις.

Ἡ μόρφωσίς του, ὅση ἔχει ὡς τώρα εἶναι οὐσιαστικὴ γιὰτὶ προέρχεται ἀπὸ ἐμπειρίες καὶ ὄχι ἀπὸ ξερὰς γνώσεις.

Ὁ χαρακτήρας του εἶναι ἀπ' τὴν φύσιν του ἀνεξάρτητος καὶ εὐγενικός.

Ὁ Κύριος Γιάννης Κουτσουράδης σ' αὐτὴν τὴν περίοδο τῆς ἐξέλιξίς του πρέπει ὅπωςδὴποτε νὰ βοηθηθῆ ὥστε ἀπερίσπαστος νὰ ἐργασθῆ γιὰ ἓνα ὀρισμένον χρονικὸ διάστημα στὸ ἐξωτερικόν.

Γρήγορα πιστεύω ὅτι θὰ ἐξελιχθῆ καὶ θὰ ἀξιοποιήσῃ τὴν βοήθεια ποὺ τυχὸν θὰ λάβῃ.

Ἀκόμη μίαν φορά θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι ἡ περίπτωσις Γιάννη Κουτσουράδη εἶναι ἐντελῶς ἐξαιρετικὴ.

Γιάννης Παππᾶς

* Ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ ἐστάλη στὴν CAMBERWEEL SCHOOL OF FINE ARTS τοῦ Λονδίνου γιὰ τὴν παρακολούθησιν μεταπτυχιακῶν σπουδῶν.